

Koncepcje filozoficzne

1. Wymień przedstawicieli tych koncepcji
 - Irenizm - Erazm z Rotterdam (teoria zakładająca potrzebę kształcenia postawy otwartości i życzliwości w rozwiązywaniu sporów)
 - Makiawelizm - Niccolo Machiavelli (dziel i rządź, po trupach do celu)

Kazania Sejmowe

2. Jakie jest metaforyczne znaczenie okrętu w utworze "Kazania Sejmowe"
 - jako państwo, ojczyzna lub matka

Pochwała głupoty

3. czym jest ironia?
 - sprzeczność między dosłownym znaczeniem wypowiedzi a jej właściwym znaczeniem, niewyrażonym wprost acz zamierzonym

O epoce/definicje

4. Jakie wartości były ważne w średnowieczu a jakie w renesansie?
 - W średnowieczu podstawą był teocentryzm zaś w epoce renesansu to człowiek i rozwój były postawione na pierwszym miejscu
5. Czym jest antropocentryzm
 - koncepcja filozoficzna zakładająca, że człowiek jest w centrum wszechświata i celem wszystkich myśli (jest wyjątkowy wśród innych bytów)
6. Czym charakteryzuje się humanista?
 - Zna języki obce (łacina, greka, hebrajski), jest patriotą, podróżuje, jest otwarty na zmiany, jest wszechstronnie wykształcony
7. Na czym polega zasada mimesis i decorum?
 - mimesis - twórcze naśladowanie natury bądź dzieł sławetnych poprzedników
 - decorum - adekwatny do tematyki dzieła dobór stylu, kompozycji, dzieła i gatunku wypowiedzi
8. Wyjaśnij pojęcia
 - paradoks - efektowne i zaskakujące sformułowanie, zawierające myśl sprzeczną wewnątrz i kłócącą się ze zdrowym rozsądkiem.
 - antyteza - zestawienie dwóch przeciwstawnych znaczeniowo elementów
 - oksymoron - zestawienie sprzecznych znaczeniowo wyrazów
9. Cechy gatunkowe noweli
 - krótki utwór epicki pisany prozą, o prostej, jednowątkowej fabule i wyrazistej kompozycji
10. Co to stychomytia?
 - w starożytnym dramacie dialog zbudowany z jednowersowych replik, stosowany do podkreślenia silnych emocji
11. Co to deus artifex?
 - łac. "Bóg-artysta", popularny w renesansie topos przedstawiający Boga jako twórcę świata pięknego, harmonijnie zbudowanego i doskonałego.

Pieśń Świętojańska o Sobótce

12. Co jest tematem pieśni?
 - akcja związana jest z ludowym ubrządem sobótki świętojańskiej (wigilia św. Jana). Autor opisuje dawne słowiańskie zwyczaje, wróżby, śpiewy, tańce
13. Czym była arkadia w pieśni?
 - Arkadią był Czarnolas. Można w nim odnaleźć ślady raju, wysp szczęśliwych na których człowiekowi niczego nie brakuje.

Makbet, Romeo i Julia

14. Jakie zmiany do teatru antycznego wprowadził Shakespare?

- złamanie zasady 3 jedności (miejsca, czasu, akcji)
- złamanie zasady jedności estetyk (mieszanina stylów, wiersz biały, zmiannność nastrojów)
- złamanie zasady decorum (na scenie jednocześnie bohaterowie wysoko i nisko urodzeni)
- celem tragedii pouczenie moralne
- brak chóru
- tragizm bohatera wynika z jego niewłaściwych wyborów

15. Co było narzędziem zbrodni Makbeta?

- sztylet

16. Jaką wróżbę od wiedźm otrzymał Banko?

- że jego potomek zostanie królem

Jan Kochanowski - pieśni i fraszki

17. Jakie rodzaje utworów pisał Jan Kochanowski?

- Fraszki, pieśni, dramaty

18. Jakiej tematyki dotyczyły pieśni?

- okolicznościowej, miłosnej, biesiadnej, patriotycznej, refleksyjnej

19. Wyjaśnij motyw "koło fortuny" i podaj przykład jego występowania w twórczości

- w pieśni IX Kochanowski podkreśla zmienność ludzkiego życia (los doprowadza raz do biedy a raz do bogactwa)

20. Zdefiniuj pojęcie "Deus Ridens"

- bóg prześmiewca, topos boga który wyznaczył człowiekowi rolę w świecie a teraz szydzi z daremności jego starań.

21. Zdefiniuj motyw "Theatrum Mundi"

- Topos ukazujący świat i życie ludzkie jako przedstawienie. Świat sceną, bóg reżyserem a ludzie aktorami

22. Cechy gatunkowe fraszki

- krótki wierszowany utwór liryczny o zróżnicowanej tematyce: od poważnej po żartobliwą.

23. Kto jest adresatem 3 utworów "Na lipę" Kochanowskiego?

- adresatem jest "gość" który potrzebuje odpoczynku

24. Jeśli utworu "Na lipę" potraktujemy jako cykl, jakie zmiany zachowają w zachowaniu podmiotu lirycznego?

- ?

25. Czego podmiot liryczny wymaga od przybysza, którego gości pod swoimi liśćmi?

- Oczekuje pięknej twórczości poetyckiej

26. Mówiąca i myśląca lipa to przykład figury artystycznej zwanej?

- antropomorfizacją

27. Jakie znaczenie lipa zyskała w porównaniu do "szczepu najpłodniejszego w herperskim sadzie"?

- mimo, że nie wydaje jadalnych owoców, to jest bardzo cenna - tak jak drzewa w sadzie wydające złote jabłka

28. Zdefiniuj pojęcie

- hymn - pieśń pochwalna sławiąca bóstwo, bohaterskie czyny, wzniosłe idee, charakteryzuje się podniosłym stylem
- arkadia - kraina szczęśliwości, w literaturze utożsamiana z krainą mlekiem i miodem płynącą
- sielanka - gatunek obejmujący utwory tematycznie związane z życiem pasterzy, rolników, rybaków, przedstawia w widealizowany sposób

29. Jaki jest stosunek podmiotu lirycznego do Boga w pieśni XXV ksiąg wtórych?

- Podmiot wielbi boga, jest on bowiem hojnym dawcą wszelkich dóbr, które otrzymuje człowiek i dlatego należy się mu hołd

30. Co łączy twórczość anakreonta z niektórymi utworami Jana?

- ?

Odprawa posłów greckich/Mikołaj Rej

31. Kiedy nastąpiło pierwsze przedstawienie dramatu i z jakiej okazji?

- Pierwsze jej przedstawienie nastąpiło w zamku w ujazdowie pod warszawą, z okazji przenosin panny młodej do pana młodego

32. Kto jest nazywany ojcem literatury polskiej?

- Mikołaj Rej

33. Co charakteryzowało styl Reja?

- zdrobienia, wyliczenia, język potoczny, pytania retoryczne

34. Specyfikę czyjego życia przedstawia MR w "żywocie człowieka poczciwego?"

- żywot szlachcica ziemianina

Sonety do Laury

35. Jak zostały podzielone sonety do Laury?

- Sonety do Laury żywej i umarłej

36. Cechy gatunkowe sonetu

- urwóir liryczny zbudowany z 14 wersów zgrupowany w dwóch strofach czterowersowych (charakter narracyjny lub opisowy) i w dwóch trzywersowych (refleksyjno - filozoficzny)

37. Kto był twórcą sonetów?

- Francesco Petrarca

Jan Kochanowski - treny

38. Czego dotyczą treny IX, X, XI?

- Jest to apogeum cierpienia/zwątpienia Kochanowskiego, autor jest rozżalony, że mimo swojej wiedzy doświadczył takiego bólu, poszukuje córki w zaświatach.

39. W co wątpi Kochanowski w trenie IX?

- w stoicyzm i mądrość które nie uchroniły go przed cierpieniem

40. Do jakiego antycznego motywu odnosi się tren X?

- Ubi sunt? (gdzie są?)

41. W jaką wartość wątpi autor w trenie X?

- podważa etykę chrześcijańską

42. W co wątpi autor w trenie XI?

- w cnotę

43. Kto objawia się Kochanowskiemu we śnie?

- Jego matka, Urszulka

44. Co reprezentuje matka?

- mądrość, pouczające wartości

45. Podaj definicję i cechy gatunkowe trenu

- tren - gatunek wywodzący się ze starogreckiej poezji funeralnej. Utwór wyraża smutek i żal po śmierci osoby godnej, zasłużonej.

46. Do jakiej filozofii odnosi się pieśń XXIV?

- do horacjanizmu

47. Jakie zmiany do poezji funeralnej wprowadził Jan Kochanowski?

- zmienił schemat starożytnego utworu, który rozwiązał na cały cykl. Osoba zmarła "zasłużona" jest dzieckiem, dziewczynką. Bohatrem lirycznym jest humanista, ojciec, poeta.

Dekameron

48. Jaka liczba rządzi kompozycją dekameronu?

- liczba 10

49. Wyjaśnij pojęcie “sokół nowelistyczny”

- akcja powinna być osnuta wokół jednego centralnego motywu. Z czasem nabiera symbolicznego znaczenia

50. Petrarkizm

- tendencja literacka, polegająca na naśladowaniu twórczości renesansowego poety włoskiego Francesca Petrarki jako wzorca poezji miłosnej.

51. Jaki renesansowy twórca napisał Mowę o godności człowieka?

- Giovanni Pico della Mirandola

52. Co rozróżnia człowieka od zwierzęcia? (mowa o godności)

- Podziwia on i kocha piękno dzieło stworzonego przez Boga. Nie ma on określonej funkcji.